

het Volksbelang

Liberaal Vlaams Tijdschrift
www.hetvolksbelang.be

nr 1 - Januari 2014
Jaargang 135
maandblad

Geen tol in de stad

Geregeld duikt het invoeren van een stadstol in steden op om belastinggeld in het laatje te krijgen. Verloren uren, frustratie, CO₂-uitstoot, economisch verlies. België is een filand, dat wisten we al langer. Steeds vaker

komen vanuit verschillende hoeken 'heiligmakende' oplossingen. Onlangs nog pleitte in Brussel een studie voor een stadstol van 12 euro in de hoofdstad. Maar wat levert die stadstol ons op?

Brussels volksvertegenwoordiger en schepen voor Mobiliteit in de stad Brussel Els Ampe vindt het systeem alleszins te duur. En er is helemaal geen garantie dat de files zullen verdwijnen. > *Opinie* blz. 8.

Inhoud

EDITO Vlaanderen vleugels geven / 2 | GESCHIEDENIS De oorlogskranten heruitgegeven / 4 |
FEDERALISME Of hoe België beter moet worden / 6 | Turkije De bedrieglijke weg naar Canossa / 10 |

Van de redactie
door **Bert Cornelis**

Vlaanderen vleugels geven

Ooit werd de PVV, de Partij voor Vrijheid en Vooruitgang, de voorloper van Open Vld, in een verkiezingscampagne door de Volksunie tot 'Pest voor Vlaanderen' omgedoopt. In een onbewaakt moment sloop het woord 'confederalisme' in de congresstukken van de VLD. Toen Guy Verhofstadt bijna premier af was, schreef hij in een brief aan koning Albert dat de 'Federatie België' moest versterkt worden en nu maakt Open Vld in haar oppositierol in het Vlaams Parlement elke dag duidelijk dat het tegenwoordige Vlaanderen van minister-president Kris Peeters niet het Vlaanderen van de Vlaamse liberalen is.

Waar willen de Vlaamse liberalen dan wel met Vlaanderen naartoe?

Ze hebben het altijd wat moeilijk gehad met de Vlaamse kaart. In 1968 trok de toenmalige sterke man Omer Vanaudenhove met de PVV als ver-

dediger van de Belgische eenheid de communautair getinte verkiezingen in. De liberalen hoopten met het gebruik van de Belgische driekleur in de campagne minstens tien zetels bij te winnen en de leidende partij van het land te worden. Het draaide anders uit. Het land was door 'Leuven Vlaams' en 'Mei '68' communautair verdeeld. De PVV ging achteruit en de Volksunie werd de grote winnaar. De Vlaams-nationale partij haalde de liberalen zelfs in als derde partij van Vlaanderen.

Getraumatiseerd door de 'Pest voor Vlaanderen' gooide toenmalig oppositieleider Guy Verhofstadt het al in 1992 bij de oprichting van de VLD over een andere boeg en koos voor een uitgesproken Vlaamse koers in zijn eerste burgermanifesten. Lonkend naar de Volksunie waarin hij een welgekomen vijver vond om zijn verruiming gestalte te geven en zo aan de nieuwe Vlaamse volkspartij te bouwen. Enkele jaren later, met een Guy Verhofstadt als premier van België, verlegde hij zijn discours naar de 'Federatie België' en benadrukte hij in toespraken en geschriften de versterking van het federaal niveau. Die lijn hield de partij de voorbije jaren aan. Ondanks

er in de partijgeschriften over confederalisme werd gesproken.

N-VA gaf aan dat begrip de voorbije jaren evenwel een andere invulling dan de congressisten van Open Vld in 2002 hadden bedoeld. Voor N-VA gaat het om de verdamping van het Belgisch niveau en de Vlaamse onafhankelijkheid. Separatisme dus. Vandaar dat voorzitter Gwendolyn Rutten om de puntjes op de 'i' te plaatsen de koers van ex-premier Verhofstadt doortrekt en voluit klaar en duidelijk voor het federalisme kiest, zoals dit nu ook in de Belgische Grondwet

is vastgelegd: een federale staat met deelstaten die ruime autonomie hebben en samenwerken. In haar verkiezingsprogramma voor het voorzitterschap van Open Vld, zei ze het zo: "Vlaanderen vleugels geven, België beter maken, Europa versterken."

Open Vld moet voor de verkiezingscampagne dus een sterk luik 'Vlaanderen' presenteren. Ze mag door haar 'federaal' discours bij de kiezer niet de indruk wekken dat Vlaanderen in tweede orde komt. Een stevig manifest voor een open, eerlijk en vrij Vlaanderen kan onze deelstaat inderdaad vleugels geven. Het is niet omdat professoren ons voorhouden dat 'meer Vlaanderen' er ons de jongste jaren economisch niet heeft op vooruit geholpen, dat we plots maar moeten hopen dat alle heil van de 'Federatie' zal komen. Het is niet omdat we ontgoocheld zijn over de resultaten van de Vlaamse regering dat we niet meer geloven in een beter bestuur voor Vlaanderen. Het is niet omdat we 'meer Europa' willen dat we de roep naar 'meer Vlaanderen' moeten afschilderen als eng nationalisme.

Open Vld heeft voluit de zesde staatshervorming mee helpen vorm geven, met daarbij nieuwe bevoegdheden voor de Vlaamse deelstaat die, of sommigen dat graag willen of niet, versterkt is. De correcte uitvoering ervan is dan ook een medeverantwoordelijkheid, of men straks nu in de meerderheid of de oppositie zit.

“Open Vld moet voor de verkiezingscampagne een sterk luik ‘Vlaanderen’ presenteren”

Slangen in de coulissen

Noël Slangen was de eerste en veruit de belangrijkste communicatieadviseur in de Belgische politiek. Dat is de conclusie van een boek dat over de communicatieadviseur is verschenen. "Vanuit een vierde-wereld-milieu werkte hij zich op tot de persoonlijke adviseur en gevreesde spindoctor van tenoren als Leo Tindemans, Wilfried Martens, Jean-Luc Dehaene, Steve Stevaert en Guy Verhofstadt. Wat velen echter niet weten is dat hij daarnaast als ondernemer succesvolle communicatiebedrijven uitbouwde en zijn stempel drukte op de manier waarop er in ons land gecommuniceerd wordt."

Slangen draaide 25 jaar mee in de absolute top, heeft veel gezien en veel gehoord en kan daarom als geen ander een unieke kijk bieden achter de coulissen van het politieke schouwspel en van het communicatievak. Onlangs liet hij weten dat hij uit het vak stapt, wat hem meteen de vrijheid geeft om onbevangen terug te kijken.

Journalist **Frank Willems** tekende met Slangen talrijke verhalen op, over legendarische regeringscrisisen en memorabele verkiezingen, over geheime vergaderingen en gedurfde koerswijzigingen.

Noël Slangen & Frank Willems, *Slangen in de coulissen. 25 jaar politieke communicatie*. Uitg. Borgerhoff & Lambergts, 2013; 368 blz.; 22,50 euro.

Dominant Duitsland

De auteur **Dirk Rohtus** analyseert de rol van de Duitse natie, de worsteling met links- en rechtsextremisme, de pijn van de verdrijving uit het oosten en de drukkende last van de Holocaust. Kortom, een boeiend geschreven beschouwing van de politieke geschiedenis van onze oosterburen, van het keizerrijk tot het heden.

Zoveel Duitsland was er vroeger. Tot het land in 1871 keizerrijk werd. Vanaf dan zagen de andere Europese machten dat verenigde en sterkere Duitsland als een gevaar. Twee wereldoorlogen vrijdelden de pogingen van Duitsland om een machtig politiek en economisch blok in Europa onder zijn leiding te verwezenlijken. Lukt de Duitse dominantie van Europa nu misschien wel dankzij de eurocrisis? Bestaat die Duitse drang om te heersen niet enkel in de inbeelding van Europa? Nog altijd zweeft de schaduw van Hitler boven Duitsland. De verwerking van het naziverleden gaat er onverminderd voort, extreemrechtse oprispingen in de maatschappij zorgen nog altijd voor verlegenheid. Toch legt de nieuwe generatie Duitsers meer zelfbewustzijn aan de dag. Duitse troepen nemen wereldwijd deel aan vredesmissies, voetbalfans zwaaien weer met zwart-rood-goud en politici lezen armlastige leden van de eurozone de les. Weerklinkt in dit alles de oude leuze 'Am deutschen Wesen soll die Welt genesen'? Maar wil

Duitsland niet zozeer politiek als wel economisch wat betekenen in Europa? Dirk Rohtus analyseert de rol van de natie, de worsteling met links- en rechtsextremisme, de pijn van de verdrijving uit het oosten en de drukkende last van de Holocaust. En ook hoe Duitsland zweert bij de vriendschap met Frankrijk en de Europese gedachte. Zijn economische kracht lokt daarbij ook verdeelde reacties uit in Europa.

Dirk Rohtus (1961) doceert Duitse cultuurgeschiedenis, Duitse vertaling en internationale politiek aan de KU Leuven/Campus Antwerpen. Hij is senior fellow aan het Centrum für Europäische Integrationsforschung (ZEI) van de Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn. Hij doceerde op De Derde Weg in de DDR. In 2007 werd hij onderscheiden met het Bundesverdienstkreuz van de Bondsrepubliek Duitsland. Rohtus publiceert als academicus en opiniemaker over internationale politiek.

Dirk Rohtus, *Dominant Duitsland*. Uitg. Pelckmans, 2013; 226 blz.; 21,50 euro.

Professoren buiten!

Guy Schrans, emeritus-professor van de Universiteit Gent, jurist en gewezen liberaal politicus, verdiepte zich in twaalf levensverhalen van Joodse juristen-professoren die onder druk van de nazi-heerschappij het land ontvluchtten en toevlucht zochten in het Verenigd Koninkrijk. Het resultaat is een boekje, waarvan de kwaliteit van de inhoud niet in verhouding staat tot zijn omvang. Heraus, professoren telt slechts 95 pagina's, maar daarin wordt de lezer geconfronteerd met heel wat persoonlijke ellende, en af en toe wat successen, maar ook met een

historisch belangrijke bijdrage aan de Britse en internationale rechtsleer dat aan deze eminente rechtsgeleerden mag aangerekend worden.

Guy Schrans, *Heraus, professoren. Duitse émigré professoren in Oxford en Cambridge (1933-1945)*. Uitg. Snoeck, 2013; 95 blz.; 18 euro
(via www.liberaalarchief.be)

De oorlogskranten

In de krantenkiosken en bij de krantenboer kan men sinds eind 2013 onder de verzameltitel **DE OORLOGSKRANTEN** wekelijks een unieke collectie van oorspronkelijke dagbladen uit de Grote Oorlog 1914-1918 kopen. Elk deel bevat drie kranten die exacte kopieën zijn van de kranten uit die tijd en dit gedurende 52 weken. In het eerste nummer zaten **HET LAATSTE NIEUWS** van 5 augustus 1914 ('Het Duitsch leger in België') van hoofdsteller-eigenaar Julius Hoste, de **VOORUIT** van 4 'Oogst' ('Erge toestand voor België') en **GAZET VAN ANTWERPEN** van 29 en 30 juni die wat op de situatie voorafleef ('Afgrijpselijk anarchistisch complot').

door John Rijpens

Vooraf laatstgenoemd 'volksdagblad' trok onze aandacht over het primaire conflict tussen Oostenrijk en Servië dat de aanleiding zou worden van de Eerste Wereldoorlog. Op de voorpagina lazen wij met veel wenkbrouwefrons het (niet ondertekende) editoriaal onder de titel 'De Ladder'.

“Zieldoedende liberalisme”

We kunnen niet aan de verleiding weerstaan de commentaar op de moordaanslag van de aartshertog Frans-Ferdinand van Oostenrijk in Sarajewo letterlijk te citeren (wij zijn verantwoordelijk voor de in vetjes weergegeven woorden en zinnen):

“Weer een vorstelijk paar uit den weg geruimd! Weer doorkluchtig bloed vergoten door laffe handen! Anarchisme en socialisme vinden weer eens aanleiding tot juichen. En 't **zieldoedende liberalisme**, dat den dag van heden synoniem is van vrijmetselarij en vrijdenkerij, ofschoon het wel niet juichen zal, heeft toch **tienmaal reden om op zijne borst te kloppen**. Al die partijen, al die richtingen, al die secten hebben haar deel der verantwoordelijkheid te dragen. Want eer men anarchist wordt, heeft men gewandeld en gedweept in den bloedrooden schijn der socialistische fakkel; en een **ongodsdienstige**

gen opvoeding ter schole, of een meesleppen op het antigodsdienstige dwaalspoor tijdens de jongelingenjaren – zoo gewild en zoo nagestreefd door het liberalisme

– stelt breed den weg open die leidt tot het socialisme. **Liberalen en socialisten zijn ten onzent zoo verbolgen geweest om 't aanplakken tijdens de kiesstrijd van 1912**, eener prent, welke een ladder verbeeldde op welker bovenste sport de vrijmetselarij troonde, **uit wier schoot voortkwam het liberalisme**; lager stond het socialisme; nog lager het theoretische anarchisme, en op de eerste sport de propagandist metterdaad, verspersoonlijkt door Bonnot. Ze beweerden, liberalen en socialisten, dat die plakkaat hen

Oorlogskrant van Volksbelang: 8 augustus 1914, het begin van de Grote Oorlog (Liberaal Archief)

: heruitgegeven

Oorlogskrant van Volksbelang: 3 oktober 1914, het laatste bekend nummer van Volksbelang dat in 1914 verscheen, nadien legde de Duitse bezetter de Belgische pers aan banden.

bloedig beledigde, daar zij hen gelijkstelde met de **afschuwelijkste misdadigers welke de moderne tijd voortbracht.**

Dit was moedwillig de kwestie verkeerd voorstellen. Nooit kwam het in iemands gedacht op liberalen, socialisten en bommenwerpers in een en dezelfde zak te steken; maar dalen niet alle liberalen en socialisten af tot **anarchisten metterdaad, alle anarchistinnen metterdaad ontvingen hun opleiding in socialistische volkshuizen, of werden, naar 't liberale stelsel, opgevoed buiten God, of liever, in vijandschap van God.** Toen de beruchte Ravachol op het schavot zijn anarchistische euveldaden zou uitboeten, liet hij zich deze bekentenis uitvallen: "Hadden ze mij God leeren kennen, nooit ware ik zooverre gekomen!" Eilaas! sinds die booswicht deze woorden uitsprak, hebben wel twintig feiten die de wereld in beroering brachten, er de waarheid van bevestigd." (einde artikel, einde citaat)

Verslinden

We kijken uit naar de volgende afleveringen van 'De Oorlogskranten', een onafhankelijke publicatie die tot stand kwam in samenwerking met het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij (Cegesoma). Peter McGee is de verantwoordelijke uitgever, Emeritus prof. Dr. Els De Bens en prof. Dr. Rudi Van Doorslaer de redactionele adviseurs. Elk nummer kost 3,90 euro.

Tijdsdocumenten om te verslinden en niet alleen rond de Tweede Wereldoorlog maar ook over het tijdsgebeuren van honderd jaar geleden: de sport (de 12de Ronde van Frankrijk), de mengelwerken van toen ('De Slavinnen van Vlaanderen' van Abraham Hans in Het Laatste Nieuws, 'Pelle de Veroveraar'

van Martin Andersen Nexø en 'De Verborgenheden van Parijs' van Eugene Sue in De Morgen), het lokale nieuws, de moorden en de verrukkelijke reclameboodschappen ('Tanden vanaf 5 frank'), vermakelijkheden, scheepvaartnieuws, en het gevarieerde 'gemengd nieuws' à la 'GROOTE KUISCH. Zaterdagavond heeft de politie in de Beenhouwersstraat (Antwerpen) een verdacht huis gesloten. Twee vrouwen werden ter beschikking van het zedenbureau gesteld'.

Info: www.deoorlogskranten.be

De federale weg

In de Brusselse “Bozar” werd het boek “Een beter België. Een federale toekomst voor ons land” voorgesteld. De auteurs zijn Guy Verhofstadt, Paul De Grauwe, Bart Somers, Dave Sinardet, Erwin Mortier, Emmanuel Vandebossche en Rolf Falter.

In haar inleiding duidde voorzitter **Gwendolyn Rutten** de ontstaansgeschiedenis van het boek. Ze vroeg aan zeven experts om hun licht te laten schijnen over de optimale staatsstructuur voor ons land: *“Dit is geen politiek boek en al helemaal geen boek van Open Vld. Het is een boek dat onderzoekt of de ‘conventional wisdoms’ wel waar zijn. In een gezonde democratie worden deze doorprikt door lef en expertise. Elk van de zeven auteurs zijn onafhankelijke geesten die stof tot nadenken geven. Dat is de opzet van het boek geweest.”*

Mentaliteit

In een debat gemoderd door Yves Desmet gingen de auteurs op zoek naar wat er verstaan wordt onder federalisme en confederalisme en waarom het eerste de voorkeur verdient op het tweede. **Bart Somers**: *“Het verschil tussen de twee ligt niet in de hoeveelheid bevoegdheden op het ene dan wel op het andere niveau. Het ligt in de bereidheid te aanvaarden dat er ook op andere niveaus dan het Vlaamse een volwaardige democratie kan bestaan. Op het Belgische niveau ben ik in de eerste plaats een liberaal, die meer gemeen heeft met Franstalige liberalen dan met Vlamingen van andere partijen. Het is een kwestie van mentaliteit.”*

Yves Desmet vroeg zich af dat als het federaal model de voorkeur geniet “waarom die federale staat steeds verder uitgekleeft wordt”. **Guy Verhofstadt**: *“Ik ben natuurlijk maar verantwoordelijk voor een van de zes staatsvormingen maar het zijn eerder de confederale elementen in onze staatsstructuren - zoals te strenge meerderheidsregels en alarmbellen die zorgen voor blokkering in ons land. Daarnaast heb ik de wens dat de mythe die Paul De Grauwe doorprikt heeft, zoveel mogelijk verspreid wordt. De opeenvolgende staatsvormingen hebben niet voor meer welvaart in ons land gezorgd. In het boek hebben we trouwens ook het voorbeeld van de scheiding van Tsjechoslowakije aangehaald. Tsjechië presteert na de splitsing economisch slechter dan een pak Oost-Europees economieën, inclusief Slowakije.”*

Erwin Mortier bekeek de staatsvormingen vanuit een culturele bril: *“We zijn vergeeten dat de mooiste kunst- en wetenschapscolleges van ons land, die mee kunnen spelen op wereldniveau, als het ware gestold zijn in de tijd. Als ik dat zie, dan bloedt mijn hart. Ik weet wanneer ik zoiets zeg, dat al te vaak wordt gelezen als een regressie naar het Belgique à papa, terwijl er nooit een homogene Belgische cultuur geweest is, ook niet in de negentiende eeuw. Ons land is altijd een tweestromenland geweest, maar dat mag*

geen argument zijn voor de verdamping ervan. In tegendeel, ons land is immers veel complexer dan een kruising van Germaanse en Romaanse geesten of van lasagne en levernoedels om het zo maar eens te zeggen. We beschikken over een diversiteit waar we in de 21e eeuw ons voordeel mee kunnen doen.”

Gevraagd naar de komende periode voor ons land antwoordde Mortier: *“Ik ben op zich optimistisch gestemd. Omdat N-VA haar topman niet optimaal kan uitspelen door het verdwijnen van de nationale senaatslijst, schat ik dat ze niet boven de 28% zullen uitkomen.”*

Dave Sinardet: *“Er zijn eigenlijk twee zaken wie men nooit mag doen als er in een land spanningen zijn tussen deelgroepen. Ten eerste: repressief optreden en de verschillen de kop indrukken. Het tweede wat je niet mag doen, is meer autonomie toekennen aan de deelgebieden zonder oog voor samenhang van het geheel. Dat is in het verleden al te vaak bij de opeenvolgende staatsvormingen gebeurd.” Sinardet denkt niet dat de bescherming van de minderheden in ons land - in Brussel, Vlaanderen maar ook op federaal niveau- noodzakelijk confederale elementen zijn, “maar een aantal van die regels en grensdel zouden inderdaad wel versoepeld mogen worden. Maar we zijn inderdaad geen nor-*

maal federaal land doordat de premier maar in een landsdeel stemmen kan of hoeft te halen. We moeten naar een federale kieskring waar minstens dertig of veertig zetels op het spel staan.” Guy Verhofstadt is met dergelijke kieskring helemaal akkoord: “In een federaal land zijn er inderdaad federale instellingen nodig. Een koning en een premier zijn niet voldoende. Een federale kieskring kan zorgen voor een levendige federale democratie.”

Paul De Grauwe: “We hebben de mystiek gecreëerd dat als Vlaanderen meer eigen economische hefboomen heeft, we het ook economisch beter zouden doen. Ik heb daar zelf ook in geloofd, tot ik naar de feiten ben gaan kijken. Opeenvolgende staatsvormingen hebben niet kunnen voorkomen dat de Vlaamse groei is blijven afkalven in vergelijking met de Waalse groei. Economische groei is een dynamiek die zich moeilijk laat beheersen en het is een akte van geloof te denken dat door een zevende en achtste staatsvorming Vlaanderen sterker gaat groeien. Wie dat denkt, gelooft in mirakels. Ik ben trouwens zoals Guy een overtuigd eurofederalist, dat wil zeggen dat we bij meerderheid moeten leren beslissen en niet bij unanimitéit. Je moet er tegen kunnen dat je afen toe in de minderheid gesteld wordt. Als we dat in België niet in lukken, dan is er ook voor Europa nog maar weinig hoop.”

Rolf Falter duidt zijn invalshoek in het boek: “Ik heb mij als testaankoop opgesteld. Stel, je knipt de band door met Wallonië en Brussel. Dan wint Vlaanderen 6 miljard euro. Maar wat verlies je? De voogdij over 100.000 Brusselse Vlamingen. Brussels blijft liggen waar het ligt, dat is waar, maar je hebt er niets meer over te zeggen. Bovendien is er een moment zonder parachute: je gaat spreken over een boedelscheiding, niet in het minst over de staatsschuld. Je weet niet waar je aan begint. Mij lijkt dan het sop de kool niet waard.” Falter riep ook op om te “dedramatiseren”, verwijzend naar de bijdrage van Paul De Grauwe, moeten we in de toekomst onze staatsstructuur “verder polijsten en inzetten op ze efficiënter maken. Dedramatiseren noem ik dat.”

Botsing der ideeën

Bart Somers: “Mensen die pleiten - openlijk of verdoken - voor een onafhankelijk Vlaanderen, verzwijgen inderdaad de werkelijke kostprijs. En die ligt ongelofelijk hoog: even hoog als deze in 1585 met de Val van Antwerpen of in de 17de eeuw met het verlies van Frans-Vlaanderen. Dat waren periodes met een ongelofelijke economische en culturele verschraling. De droom die de separatisten verkopen is er een die zegt dat we in een post-ideologische, Vlaamse heilstaat gaan komen

waar iedereen hetzelfde denkt, zoals de communisten dat ook geloofden. Dat is voor mij als liberaal politicus enorm bedreigend: ik geloof in de botsing der ideeën. We moeten in Vlaanderen de Calimero schelp van ons hoofd halen en met wat meer zelfvertrouwen het politiek gevecht aangaan: niet Vlamingen tegen Franstaligen, maar liberalen tegen socialisten en christendemocraten.”

© www.openvld.be

Guy Verhofstadt, e.a., **Een betere België. Een federale toekomst voor ons land.** Uitg. De Bezige bij; 224 blz.; 17,50 euro.

Stadstol: duurzame oplossing of platte belastingsverhoging?

Verloren uren, frustratie, CO2-uitstoot, economisch verlies. België is een fileland, dat wisten we al langer. Steeds vaker komen vanuit verschillende hoeken 'heiligmakende' oplossingen. Onlangs nog pleitte in Brussel een studie voor een stadstol van 12 euro in de hoofdstad. Maar wat levert die stadstol ons op?

Els Ampe, Brussels schepen voor Mobiliteit (Open Vld)

De stadstol zou mensen doen grijpen naar een alternatief voor de wagen. 'Hoe minder mensen met wagen, hoe minder file' luidt de redenering.

Klinkt logisch, maar is dat het wel? Is er wel een alternatief? Niemand die de vraag nog durft te stellen. En zijn er dan geen andere manieren om het verkeer vlot te trekken? De vraag lijkt taboe. Terug naar af dan? De tol is toch een maatregel uit de Middeleeuwen, niet? Alleen het woord al: tol. Niet toevallig afkomstig van tollenaar: een oude benaming voor een belastingsontvanger.

Duur

Een tolinvoering is een duur systeem. Je moet de stad uitrusten met (digitale) controleposten. Uit studies blijkt dat je minstens 10 euro per auto moet vragen om zo'n tolsysteem break-even te laten draaien.

Wil je er nog geld aan overhouden -om in wegen te investeren, zoals in Stockholm- dan moet het bedrag nog hoger. Moest deze kostprijs garanderen dat er geen file is, zouden er nog mensen voor tekenen. Maar wie zal die garantie bieden? Wat is hier de return on investment eigenlijk? Alvast geen voor wie het geld er niet voor heeft. Een verpleger uit Opwijk met onregelmatige werkuren in Brussel bijvoorbeeld. Welk is het alternatief voor de wagen op speciale uren? Centrum Opwijk-Brugmann ziekenhuis met openbaar vervoer: 1 uur en 17 minuten. Kan je dat een alternatief noemen? Nee, dus de verpleger zal 700 euro per jaar tol betalen en ... in de file staan. Net zoals al die anderen zonder serieus alternatief.

Vergeet niet dat 80 % van alle pendelaars die in hartje Brussel werken nu al niet met de auto komen. Zou het kunnen dat die 20% gewoon z'n auto nodig heeft?

Londen wordt als voorbeeld aangehaald. Maar is de 'congestion charge' in Londen wel zo'n succes?

Londen leert ons dat het probleem zich verplaatst. Qua locatie, naar de rand van het tolgebied, en qua timing, net voor of na de 'tuleren'. De luchtkwaliteit in Londen is bovendien niet significant verbeterd. De verbetering is net zoals in andere steden verbeterd dankzij de euro 4 en 5 normen voor voertuigen. Logisch, want in de 'congestion charge' zone zijn de personenauto's gewoon door bussen en taxi's vervangen. Die vervuilen ook en rijden uiteindelijk evenveel rond. Op economisch vlak brengt de stadstol ook weinig soelaas. Dit soort systeem jaagt ondernemers weg uit de stad. Welke werkgever is bereid de tol als bijkomende (personeels-)kost te dragen? Welke winkel of horecazaak is bereid haar concurrentiële positie te verzwakken door haar prijzen te verhogen, omwille van stijgende leve-

ranciersprijzen?

Daarenboven is de vergelijking tussen Londen en Brussel een vergelijking van appels en peren. De zone Londen telt 136.000 inwoners, de voorgestelde in Brussel, het volledige Gewest, telt 1.200.000 inwoners. De impact op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en zijn inwoners zou dus een pak groter zijn en daarenboven een stuk moeilijker beheerbaar.

Metro

Verder beschikt Londen wél over een performant metrosysteem, met een grote dichtheid en een wijde vertakking. 11 metrolijnen in Londen tegenover 4 in Brussel. Metrohaltes op 300 à 500 m terwijl dat in Brussel 500 à 700 m is. In Brussel worden 10 van de 19 gemeenten amper of niet bediend via het metronetwerk. De randgemeenten al helemaal niet. Het is net deze metro die een alternatief kan bieden voor de wagen wanneer het gaat over snelheid en comfort. Met de demografische boom voor de deur is er bovendien weinig keuze. Ter vergelijking: een metro beschikt over 728 plaatsen, een bus over 22 zitplaatsen. De gemiddelde snelheid van de bus in het Brussels stadscentrum in de spitsuren is gemiddeld 11 km/h. De metro rijdt tijdens de spits drie keer sneller. De metro biedt wat de tolheffing nooit zal bieden.

Albert Camus schreef in zijn Caligula: *"Notez d'ailleurs qu'il n'est pas plus immoral de voler directement les citoyens que de glisser des taxes indirectes dans le prix de denrées dont ils ne peuvent se passer."* Het is absurd om het gedrag van mensen financieel te straffen, wanneer een serieus alternatief ontbreekt om dat gedrag bij te sturen. Camus beëindigde zijn betoog met: *"Gouverner, c'est voler, tout le monde sait ça !"* Wel, het tegendeel bewijzen is en blijft de taak van elke liberale democraat.

Alwaar we een kleine simulatieoefening doen van wàt Maggie De Block in Afghanistan zou aantreffen, mocht ze het symbolische enkele-reis-ticket van de uitgeprocedeerde actievoerders aangenomen hebben.

Enkele reis Istalif

Natùrlijk is Afghanistan heel anders dan wat we hier kennen, op zowat alle gebieden. Het landschap is mooi maar hard, de mensen zijn mooi maar hard, het klimaat alleen maar hard. De politiek ook. Het leven van vrouwen, wel ...

Jennie

Van het Vrouwencentrum in Istalif werd in 2002 de eerste steen gelegd, met geld uit België en Frankrijk. Een aanzet van journaliste en vredesvrouw Jennie Vanlerberghe, die er nog steeds haar levenswerk van maakt. Istalif was een streek vol weduwen, kinderen en grijsaards. Van de mannen en de ooit bloeiende fruitteelt schoot na de oorlogen niet veel over. Antwoord: een vrouwenhuis als een soort volkshogeschool annex medisch centrum dat in een vierkant gebouwd werd. Te vergelijken met Henegouwse 'ingesloten' boerderijen. De Taliban stond op afstand toe te kijken bij die eerste steenlegging. Misschien te verbaasd om te reageren.

Met doodsverachting en de zuiverste diplomatie werd met de schaarse mannen en ouderen onderhandeld om het project zoniet te steunen, dan toch te gedogen. Want, en dit was hét doorslaggevende argument, vrouwen en kinderen zouden de toekomst van het hele dorp misschien zelfs van de hele streek kunnen vooruithelpen, het zou dus zeker de mannen ten goede komen en zonder dat ze er een poot voor zouden moeten uitsteken of een cent instoppen. Een processie van Echternach, want ja er waren ook setbacks. Waar diezelfde Taliban, bekomen van de eerste verbazing, wel voor iets tussenzat. Maar de algemene tendens: het ging vooruit.

Vooruit met de geit

Letterlijk. Want één van de zelfredzaamheidsprojecten is om vrouwen op te leiden tot geitenhoedsters en kippenboerinnen. Er is gezondheidseducatie én medische consulten. Verder is er bijvoorbeeld lezen en schrijven, Engelse les, naaien en handwerken dat een level hoger getild wordt naar ontwerpen. Zo maakten de vrouwen ginds voor onze vrouwenbeweging hier zakjes met klapprozen-zaad voor de WO-I-herdenkingen.

Anno 2013 bereikt het project dagelijks zo'n 3000 vrouwen (in Istalif en 2 andere centra) die voor zichzelf op een betere toekomst mogen rekenen, op vlak van gezondheid, opleiding, zelfredzaamheid, inkomsten, én zelfbewustzijn.

Er zijn doemdenkers die vrezen dat, wanneer de buitenlandse troepen zich terugtrekken in 2014, het geen processie van Echternach meer zal zijn, maar terug naar af.

Geweld

Dokter Sima Samar, genomineerd voor de Nobelprijs voor vrede, is een bekende voor het Vrouwenhuis in Istalif, zij leidt met hen een medische post in Bamyán (van de opgeblazen beelden weet u wel). Zij bevestigt, mét de onafhankelijke Mensenrechten Commissie, dat cijfers van 2013 aanzienlijke verhoging tonen van het aantal gewelddaden tegen vrouwen. Maar misschien is de stijging te wijten aan de durf van vrouwen om aangifte te doen, en was het aantal gewelddaden altijd al zo hoog én zo gruwelijk. Het gaat over verminking met zuur, het afsnijden van oren, neuzen, lippen, verkrachting, moord. Om iets doms als zich te veel verplaatsen, of lachen. Omdat ze meeheulen met het westen, of om-

*Aviva Dierckx,
voorzitter
Liberale Vrouwen*

dat ze bepaalde vrouwenrollen overstijgen en bijv. politieagent worden, al is dat laatste natuurlijk een niet een 'of' maar een 'en/en' die niet minder dan de dood verdient.

En dan heb je bijvoorbeeld nog 'rechtsmaatregelen' van dorpsouderen die publieke groepsverkrachting als een straf toepassen. Kun je nagaan dat juist zij géén van de mishandelingen als misdaad aanzien, eerder als een 'in eigen hand genomen straf'. De regel is dan ook dat nooit al te hard naar daders gezocht wordt, en dat zij, indien bekend, er toch ongestraft vanaf komen.

Razia

Razia, de plaatselijke vrouw die inmiddels manager van het Vrouwencentrum van Istalif is, relativiseert de angsten over het vertrek van de troepen: "Ja, vrouwen zien dat er reacties zijn op hun wijzigende positie en houding. Maar het zal toch niet de aanwezigheid van Amerika zij die dit oplost, maar wel dat een rechtssysteem de echte criminelen straft, in plaats van dat de criminelen vinden dat zij vrouwen mogen straffen".

Deze vrouwen kunnen het wel gebruiken, dat er landgenoten (mannen, vrouwen en jongeren) terugkeren uit het Westen die een andere attitude tegenover vrouwen gezien en meegemaakt hebben. Die onderwijs genoten hebben, een stiel geleerd hebben, mondig zijn, onderzoeken wat hun rechten zijn, tot bij ministers aan de deur gaan. En Maggie ziet ook dié kant van het verhaal.

() Mao zei dat vrouwen de helft van de hemel op hun schouders dragen. De Liberale Vrouwen is het eerder om de wereld te doen: dit is een column van Aviva Dierckx over dié bepaalde kijk op de wereld.*

De bedrieglijke weg naar Canossa

De Turkse regering kent Europa maar als ze in nood zit. Ze trok met haar sterkste vertegenwoordiging op 20 en 21 januari naar Brussel om een aanmoedigend signaal te krijgen: de opening van twee onderhandelingshoofdstukken voor toetreding. Niet dat de keuze van goede smaak of zelfkritiek getuigde. Het ging om hoofdstukken 23 en 24, resp. de mensenrechten en de rechtsstaat. Niet bepaald thema's waarover de islamitische AK-regering met vlaggen kan zwaaien. Maar symbolisch woog de keuze wel zwaar, gezien de toenemende druk op eerste minister Recep Tayyip Erdoğan.

door Lukas De Vos

Met zijn buitenlandminister Ahmet Davutoğlu en de nieuwe minister voor Europese Zaken Mevlüt Çavuşoğlu, moest hij wel een knieval maken, met het oog op gemeenteraadsverkiezingen die in maart hun beslag krijgen. De knieval bestond erin openheid voor te spiegelen, en te hopen dat de Europese diplomatie haar gebruikelijke inschikkelijkheid zou tonen. Dat had ze in het najaar van 2013 al gedaan met een versoepeling van de visaregeling in ruil voor de opname van teruggestuurde illegalen (de toevloed is volgens Ankara vorig jaar gehalveerd tot 35.000 gelukszoekers) en met de gecontesteerde opening van het hoofdstuk over regionaal beleid.

Vieze papieren

Dat het in Brussel om niet meer dan het opblinken van intenties ging was meteen duidelijk. Duitsland heeft alle 33 hoofdstukken geblokkeerd na de ongeziene machtsontplooiing tegen vreedzame betogers op het Taksimplein midden vorig jaar. Cyprus is niet van plan zijn veto op te geven zolang het geen hereniging krijgt, het vertrek van de Turkse bezettingsmacht, diplomatieke erkenning en volwaardige toegang tot havens en luchthavens. Oostenrijk ziet een toevloed van Turkse inwijkelingen niet zitten, Frankrijk zet een rem op de uitbreiding en is ten hoogste bereid tot een geprivilegieerd partnerschap over te gaan. Maar Erdoğan zit in vieze papieren. Zijn islamiseringspolitiek heeft radicalen het hoofd op

hol gebracht, en daarmee is hij in aanvaring gekomen met een vroegere medestander, de invloedrijke, naar Amerika uitgeweken predikant Fethullah Gülen en zijn Hizmet-beweging. Hizmet betekent dienstbaarheid voor ieders welzijn. Gülen zet in op grondig wetenschappelijk onderwijs, maar hoort tegelijk tot het erg conservatieve kamp in religieuze aangelegenheden. Zijn invloed in het onderwijs, maar ook bij het politiekorps en de gerechtelijke instanties, is een doorn in het oog van de AK, die zijn netwerk beschouwt als een vijfde kolonne. Gülen's aanhang kan een knauw geven in de stemmen voor de AK, die sinds 2003 onafgebroken aan de macht is.

Erdoğan voelt zich nu van twee kanten belaagd: door meer integere islamieten, en door de geschoffeerde sekulieren. De eersten houden hem de spiegel van onkreukbaarheid voor. Tot de laatste groep behoort het voorlopig zwijgende leger, waarvan de top nu volgestouwd is met Erdoğangetrouwen, maar ook de rechterlijke macht, een groot deel van de politie, de grootste oppositiepartij CHP, en de burgerbewegingen. Ook een deel van het zakenleven mort. Dat alles leidt tot paranoia en crisispaniek. Erdoğan zakte door het ijs toen hij openlijk de verdediging opnam voor de Moslimbroederschap in Egypte, en de afzetting van hun stroman Mohamed Moersi als president verketterde. Hij liet toen zijn masker vallen als verdediger van de lekenstaat – alles viel in de plooi: het alcoholverbod rond alle moskeeën, de toenemende scheiding van geslachten, de opheffing van het hoofddoekenverbod aan de universiteiten, de instemmende houding om van de Aya Sofia weer een mos-

Eerste minister Recep Tayyip Erdoğan.

kee te maken, de bouw van nieuwe tempels, de muilkorving van pers en internet, het gemorrel aan de grondwet en aan de scheiding der machten.

En van machtwellust komt corruptie. Zijn voortdurende botsingen met de rechters, die zichzelf als laatste bolwerk van Kemal Atatürks lekenstaat zien, toonden een verbeteren, onverdraagzaam man, steeds meer uit op bestendiging van zijn macht en die van zijn partij. Hij heeft de rode lijn overschreden. Politiek, juridisch, economisch. Erdoğan vereenzelvigd zijn eigenbelang steeds nadrukkelijker met het staatsbelang. Net zoals in het verfoeide militaire tijdperk, liggen de uitwassen voor het grijpen.

Omkoperij

Dat bleek toen op 17 december 2013 de politie een vijftigtal hooggeplaatsten vastzette op beschuldiging van fraude, goudsmokkel

naar Iran, en omkoperij. Zo'n schandalen zijn schering en inslag. Maar deze keer zat het gerecht bij het hart van de macht: de toplui van AKP en de regering zelf. Bij de aangehouden zaten onder meer de topman van Halkbank, een geldschieter van de overheid, een burgemeester, en vooral: de zonen van drie ministers. Na heel wat afdreiging van pers en gerecht, de overplaatsing en ontslag van politieofficiëren en agenten, en forse uithalen naar een buitenlandse samenzwering, onttaarde de tweestrijd tussen regering en gerecht. Erdoğan moest snelsnel zijn regering bijspijkeren, na het ontslag van vier ministers en de vaandelvlucht van enkele AK-volksvertegenwoordigers. Hij omringde zich meteen met een tiental partijkoelies, en deed een tegezet: hij ontnam de openbare aanklager de rechtszaak.

Maar helaas voor Kemal Kılıçdaroğlu ging het gerecht stug door met zijn onderzoek. En kwam zo terecht bij Erdoğan's zoon Bilal. Die heeft geknoeid met bouwgronden. Er is smeergeld betaald en een loopje genomen met de ruimtelijke bestemming en de aanbesteding van ruim 2.000 aren grond in de wijk Balıksköy van de miljoenenstad Istanboel. Openbare gronden zijn zo in handen gekomen van Türgev, een jeugdvereniging die de familie Erdoğan bestiert. CHP-leider Kemal Kılıçdaroğlu ruikt bloed: hij nagelt de premier aan de schandpaal en brengt de omkoperijzaak voor het parlement. Bilal zit nog meer verstrikt in zijn banden met Jassin al-Kadi, een Saoedische terreurverdachte die nauw samenwerkt met Al-Kaida.

Woest

Erdoğan is woest, en slaat wild om zich heen. Bang dat het netwerk van Gülen de CHP zal steunen, heeft hij meteen beide opposenten aangepakt. In zijn opdracht zijn alle tegoeden en bezittingen aangeslagen van een CHP-voorman, Mustafa Sangül. Sangül is de uitdager van de huidige AKP-burgemeester van Istanboel (een functie die ook Erdoğan uitoefende tot 1997). Hij zou een uitstaande lening bij de Bank Ekspres niet hebben terugbetaald. Dat gebeurde wel zestien jaar geleden. Met alle achterstallige intresten erbij belooft de schuld nu 8 miljoen dollar. Maar bewijzen kunnen de aanklagers niet voorleggen, en dat

De Aya Sofia in Istanboel: opnieuw een moskee.

kan zich nu alsnog tegen de AKP keren. Want al staat Sangül nog op achterstand in de peilingen, zijn populariteit is sterk aan het toenemen. Met een slachtofferrol erbij betekent hij een reëel gevaar voor Erdoğan. Meteen ook maar Hizmet op de korrel genomen. Er doet zich een ongezien fenomeen voor: de regering zet staatsmaatschappijen onder druk om een privébank die aanleunt bij Gülen bankroet te krijgen. Ze worden aangemaand hun geld terug te trekken. De Turkse luchtvaartmaatschappij heeft dat onmiddellijk gedaan, al scheurt ze haar broek uit het afsluiten van haar rekening waarop 3,5 miljoen dollar stond. Anderen volgen. En merkwaardig: de officiële toezichthouder op de bankverrichtingen doet of zijn neus bloedt.

De tribulaties verzwakken niettemin de hele economische poot waarop Erdoğan kon steunen. Kende Turkije drie jaar geleden nog een groei van 9 %, dan is die intussen gehalveerd. De bouwmafia neemt de plaats in van industriële investeringen, Turkije werkt blindelings aan zijn eigen vastgoedbubbel. Prestigeprojecten lopen dood nog voor ze zijn uitgevoerd, zoals de uitbouw van een financieel centrum in Istanboel dat moest wedijveren met Dubai. De bouw van een derde luchthaven in de Bosphorusstad, en de aanleg van een zeekanaal dreigen vast te lopen. De Turkse pons is op een dieptepunt beland, de inflatie is boven de 7 % gestegen, het tekort op de lopende rekening bedraagt 7 % van het hele BBP. Investeringsstaksen zijn opgetrokken tot 35 %. Dat schrikt buitenlanders af, die nu al met goedkoop en dus speculatief geld de balansen moeten stutten.

Opgesloten journalisten

Zo stoot Erdoğan steeds meer medestanders af. Zijn doorzichtige poging om pers (liefst 60 journalisten zijn opgesloten, vijf hebben zelfs levenslang gekregen; internet wordt gestoord, Vimeo en YouTube van het scherm gehaald) én gerecht (verplichte stoelendans bij rechters en aanklagers, en amechtige poging om hun Opperraad HSYK onder politiek toezicht te krijgen) te controleren, vervreemden alle democratische krachten. Het verkleint zijn kansen om in augustus tot president te worden gekozen. Tenzij hij de wet helemaal de arm omdraait en voor zichzelf een vierde mandaat weet af te dwingen. Een lachende derde is huidig president Abdoellah Gül, wiens kansen evenredig stijgen.

De lakmoesproef blijft allicht de ontkenning van een complot om de Armeense hoofdredacteur Hrant Dink van het blad Agos te laten vermoorden. Dink werd zeven jaar geleden op 19 januari door een minderjarige nationalist omgebracht. De AKP houdt het bij een geïsoleerde vader. Maar terwijl tienduizenden de straat opkwamen, daagde Dink's weduwe de machthebbers uit: "Wat is jullie waarheid? Dit is 2014. Jullie vervoeren wapens in jullie trucks, geen vrede, democratie en mensenrechten".

Erdoğan is goed op weg om een kloon te worden van de verfoeide militairen, die hij in een opgezet proces (Energiekon) heeft laten wegzuiveren. Want ook een stille staatsgreep is een staatsgreep. De Europese democratie kan moeilijk de ogen sluiten voor een wolf in schaapsvacht, die hardop zegt: "Bruxelles vaut bien une messe". En tegelijk doorgaat met de knechting van zijn eigen volk.

Er heerst al enige tijd een verwoed debat rond de “druk” die wetenschappelijke medewerkers aan onze universiteiten ondervinden met het oog op het behalen van een gunstige “ranking” in hun specifiek onderzoeksgebied. Hoe beter de “ranking” (lees: hoe meer publicaties), hoe meer de betrokkene kans maakt op promotie en/of uitgenodigd te worden op allerlei (al dan niet internationale) wetenschappelijke congressen en seminars. Het zal wel met onze “prestatie gerichte maatschappij” in het algemeen te maken hebben, dat deze druk nu ook in onze universiteiten is terecht gekomen.

“Spagaat” tussen wetenschappelijk onderzoek en onderwijs

Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Of dat nu een goede of slechte evolutie is, willen we hier in het midden laten. Wat ons echter meer verontrust, is dat in dit debat de rol van onze universiteiten op het gebied van opleiding en vorming van onze studenten helemaal dreigt onder te sneeuwen.

Laat er geen misverstand over bestaan: onze universiteiten en – bij uitbreiding – Hoge Scholen zijn de plaats bij uitstek om aan (fundamenteel en/of toegepast) wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling (WOO) te doen. En daarom is de maatschappij (en dus de belastingbetaler) daar -terecht .. - bereid veel geld in te investeren. Maar - en daar beginnen de opinies uiteen te lopen – dat mag géén “blanco cheque” zijn. De maatschappij heeft het recht (en eigenlijk ook wel de plicht) de vraag te stellen naar de finaliteit van al dat vele geld. Het klassieke argument is dat men gelooft (en hier zouden wij eigenlijk liever harde bewijzen zien) dat WOO zal bijdragen tot o.m. de ontdekking van nieuwe producten en/of materialen, nieuwe productie procedés enz., wat dan kan worden doorgespeeld naar de (lokale) industrie (de zgn. spin-off's) en uiteindelijk op die manier de lokale groei en tewerkstelling zal ondersteunen.

Voorloper

Maar werkt dat inderdaad allemaal zo rechtlijnig? Vlaanderen is inderdaad een voorloper op gebied van bio-technologie; micro-electronica; geneesmiddelen, elektronische beveiligingsystemen, enz. Wat we echter zien, is dat

vele van die nieuwste ontwikkelingen binnen de kortste keren (hetzij via de verkoop van patenten - hetzij via de “brain drain” van knappe Vlaamse koppen naar “rijkere” buitenlandse onderzoekscentra) in handen komen van grote, mondiale spelers die wel over de nodige middelen en logistiek beschikken om een nieuw idee ook inderdaad in een verkoopbaar (én winstgevend) product om te vormen. Dus dat is al een eerste grote macro-economische “lek” in onze investeringen voor WOO.

Maar er is meer. Door die grote druk die op onze onderzoekers rust om steeds maar méér te publiceren (wat onder meer vereist dat men ook permanent moet op zoek gaan naar “fondsen” om onderliggend onderzoek te financieren) blijft er quasi geen tijd meer over om die andere basistaak van hun universitaire opdracht te vervullen: namelijk het opleiden en vormen van de volgende generatie studenten.

Doeners gezocht

Afgezien van het feit dat dit ook niet als erg “sexy” geldt binnen dit competitieve milieu. Dus naast de factor tijd, is er ook het gebrek aan positieve motivatie om met veel toewijding en energie aan opleiding en vorming van de studenten te doen. En ook dat heeft een enorme macro-economische impact: ons bedrijfsleven smeekt om goed opgeleide, kritische mensen. Reeds jarenlang klaagt Agoria over het gebrek aan goede ingenieurs, biologen, chemici, ... Zij zoeken op de eerste plaats “doeners” en geen “denkers”. Helaas heel veel van onze knappe koppen verkieszen de “veiligheid” van het academische milieu

boven het soms routineuze leven binnen een bedrijf. Werken binnen “state-of-the art” -onderzoeksprojecten is veel boeiender dan de lopende band binnen een fabriek draaiend te houden. Dus, onze universiteiten en hogescholen moeten NAAST (niet in de plaats van) hun wetenschappelijke opdracht ook (méér) oog hebben voor het opleiden van praktijkgerichte, kritische geesten. Daarvoor hoeven dat soort studenten niet per sé kennis te hebben van de allerlaatste wetenschappelijke snufjes. Als ze maar weten waar actuele, betrouwbare informatie over al deze nieuwste ontwikkelingen te vinden is. Iemand volproppen met (feiten-)kennis heeft weinig zin: binnen de kortste keren is deze kennis toch alweer verouderd vanwege de snelheid waarmee alles evolueert.

Praktijkgericht

Van meer belang is de studenten op te leiden tot zelfstandig functionerende en denkende mensen die steeds weer opnieuw (door heel hun professionele carrière heen) zelf op zoek kunnen gaan naar de (voor hun job) meest recente en relevante informatie én in staat zijn die informatie te “vertalen” naar hun dagelijkse beroepsactiviteit. Dus universiteiten moeten niet alleen studenten oriënteren naar het WOO, ze moeten minsten evenveel aandacht, tijd en energie stoppen in het opleiden van praktijkgerichte mensen, “doeners”. Men zal daar niet direct een Nobelprijs voor krijgen, maar de maatschappij als geheel (via meer groei en tewerkstelling) zal er wel mee gebaat zijn. Aan onze universiteiten om deze moeilijke evenwichtsoefening (een ware “spagaat”) doeltreffend aan te pakken.